

D O M

afsagt den 14. april 2026 af Vestre Landsrets 7. afdeling (dommerne Hanne Aagaard, Lis-beth Kjærgaard og Lotte Katharine Lyst (kst.)) i nævningsesag

V.L. S – 1086 – 24

Anklagemyndigheden

mod

Tiltalte

Født 1988

(advokat Peter Nisgaard Brink, Aarhus)

Retten i Viborg har den 16. maj 2024 under medvirken af nævninger afsagt dom i 1. in-stans (sag nr. 4154/2023).

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at Tiltalte, i medfør af straffelovens § 16, stk. 1, jf. § 68, 2. pkt., dømmes til anbringelse i psyki-atrisk afdeling, at der fastsættes en længstetid for foranstaltningen på 5 år, og at foranstalt-ningen idømt ved ankedom af 10. juni 2021 ophæves.

Anklagemyndigheden har desuden nedlagt påstand om udvisning med indrejseforbud i 6 år, jf. udlændingelovens dagældende § 24, nr. 1, jf. § 22, nr. 6, jf. § 32.

Tiltalte har påstået frifindelse, subsidiært strafbortfald efter straffelovens § 248 og mere subsidiært formildelse således som anklagemyndigheden har påstået.

Tiltalte har påstået frifindelse for påstanden om udvisning.

Supplerende oplysninger

Forurettede blev ifølge udskrift af journal fra PMI Regionspsykiatri Midt den 14. marts 2022 kl. 10.00 tilset af en læge. Af journalen fremgår bl.a.:

”Samtale med pt. som nyligt har været udsat for pludseligt overfald fra medpatient, der i sit psykotiske univers uberettiget anså Forurettede som en han skulle slå.

...

Obj: Ses rødme i sclera og hævelse af øjebryn og pande på ve. side. Herudover bule og hævelse ved højre øjebryn.

Klager over overfladisk ømhed nederst i højre side af abdomen og i nyreregionen på ve. side. Huden intakt og abdomen blødt og uømmet nyreloger.”

Af konklusionen i udtalelse af 2. juli 2024 fra ledende Overlæge 2, Regionspsykiatrien Midt, Retspsykiatrisk Afdeling, fremgår:

”Der er ikke, siden seneste udtalelse, indtrådt en afgørende bedring af Tiltaltes tilstand. Han kan fortsat beskrives som svært psykotisk og kronisk præget af de samme vrangforestillinger, som tidligere har givet anledning til alvorlig vold. Voldsrisikoen kan beskrives som moderat under nuværende intensive rammer, men Tiltaltes antipsykotiske behandling er kompliceret af, at denne i perioder kan have behov for at blive pauseret, og i sådanne perioder vil voldsrisikoen være høj, og der vil være risiko for meget alvorlig og uforudsigelig vold.

Tiltaltes aktuelle tilstand og forhold giver ikke anledning til at ændre anbefalingerne fra de seneste udtalelser.”

Ledende Overlæge 2, Regionspsykiatrien Midt, Retspsykiatrisk Afdeling, har i en udtalelse af 4. december 2024 konkluderet følgende vedrørende tiltalte:

”Der er generelt indtrådt en lille bedring siden seneste voldsepisode i 2023, men Tiltalte kan stadig beskrives som svært kronisk psykotisk og præget af vrangforestillinger om at gøre alvorlig skade, hvorfor voldsrisikoen fortsat kan anses for moderat under nuværende rammer.

Det vurderes af behandlingsmæssige hensyn for påkrævet at Tiltalte fortsat er undergivet nuværende foranstaltninger og der vurderes at være høj risiko for vold og ligeartet kriminalitet såfremt man skulle lempe nuværende foranstaltning.

Tiltalte er nyligt idømt anbringelse på sikringsafdelingen, men denne dom er anket og Tiltalte findes fortsat anbragt på almindeligt retspsykiatrisk sengeafsnit.

Foranstaltningen rådes opretholdt og det vurderes helt uforsvarligt at skulle lempe denne.”

Af en udtalelse af 27. februar 2025 fra Overlæge 3, Regionspsykiatrien Midt, Retspsykiatrisk Afdeling, fremgår følgende konklusion:

”Tiltalte lider af svært behandlelig skizofreni, og har en historik med rusmiddelbrug og meget farlig adfærd. Over det seneste år til halvandet er set en langsom stabilisering af hans tilstand (og ved kortvarig forværring af tilstanden ikke samme farlighed som tidligere).

Stabiliseringen er set i form af, at han ikke har haft farlig adfærd, at han ikke har haft rusmiddelbrug (og ikke opsøgt det som tidligere) og at han efter til-læg af yderligere et antipsykotisk præparat er blevet mindre præget af de negative symptomer (indelukketthed, kontaktfattigdom), samt at hans kroni-ske positive symptomer (vrangforestillinger og hallucinationer) ikke i sam-me grad piner ham, og påvirker hans adfærd.

Tiltalte er fortsat en særdeles skrøbelig patient, og det vurderes fortsat, at han selv under indlæggelse har en moderat risiko for farlig adfærd. Den lang-somme og vedvarende bedring, samt den lavere risikovurdering medfører imidlertid, at vi aktuelt ikke vurderer, at behandlingen af Tiltalte kun kan va-retages på Sikringsafdelingen i Slagelse.”

Retslægerådet har i en udtalelse af 13. juni 2025 anført bl.a.:

”Med sagens tilbagesendelse skal Retslægerådet henvise til rådets tidligere udtalelser, senest af 5. juli 2023, og nu, på grundlag af fremsendte akter med erklæring af 27. februar 2025 ved Overlæge 3, Retspsykiatrisk Afdeling, Regionspsykiatrien Midt, om Tiltalte udtale, at han ved dom af 10. juni 2021 af Vestre Landsret blev dømt til anbringelse i psykiatrisk afdeling. Han er nu tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 247, stk. 1, og der er den 16. maj 2024 af-sagt dom til anbringelse i Sikringsafdelingen under afdelingen for Retspsy-kiatri Region Sjælland, som nu er anket.

Tiltalte er sindssyg og også har været sindssyg på tidspunktet for det påsigtede. Han har på tidspunktet for det påsigtede ik-ke været under indflydelse af rusmidler, men har tidligere haft rusmiddel-brug af flere psykoaktive stoffer. Han er vurderet begavet inden for normal-området og lider ikke af kendt organisk hjernelidelse, men har ved tidligere skanningsundersøgelse af hjernen fået påvist en cyste uden klinisk betyd-ning.

Tiltalte er født i Somalia og kom til Danmark som 10-årig, hvor han blev familiesammenført med sin moster. Han har haft en belastet opvækst i Danmark med flere anbringelser og blev i 2003 idømt ungdomssanktion. Han er udgået af syvende klasse og har ingen afgangsek-samen eller efterfølgende færdiggjort uddannelse og har siden 2018 modta-get førtidspension. Han har siden 2015 haft diagnosen paranoid skizofreni. Under den aktuelle indlæggelse har Tiltalte væ-ret forsøgt intensivt behandlet med blandt andet elektrochockbehandling og

den antipsykotisk virkende medicin Clozapin, men har trods intensiv behandling haft vedvarende vrangforestillinger og hallucinationer og er beskrevet uden sygdomsindsigt. I november 2024 måtte behandlingen ændres på grund af forandringer i elektrokardiogram (EKG) som udtryk for cardiale bivirkninger, der initialt resulterede i forværring af tilstand, men efter til-læg af antipsykotisk virkende medicin i form af præparatet Cisordinol har det medført stabilisering af tilstanden. Han beskrives herefter med færre såkaldt negative symptomer, samt mindre forpint og adfærdspåvirket af de fortsat tilstedeværende hallucinationer og vrangforestillinger.

Der har senest været mistanke om rusmiddelindtag den 24. januar 2024. I de aktuelle faste og strukturerede rammer uden alene-udgang vurderes risikoen for vold nu reduceret til at være moderat.

Overlægen vurderer nu, at Tiltalte fortsat er en særdeles skrøbelig patient med moderat risiko for farlig adfærd under ind-læggelse og at den langsomme og vedvarende bedring og nye risikovurdering medfører, at behandlingen ikke kun kan varetages på Sikringsafdelingen i Slagelse samt at en foranstaltningslempelse med relevant ambulant op-følgning ikke vil øge risikoen for fornyet kriminalitet.

Efter Retslægerådets opfattelse er der utvivlsomt sket en bedring af Tiltaltes psykiske tilstand gennem den seneste tid og finder ikke længere anbringelse i Sikringsafdelingen under afdelingen for Retspsykiatri Region Sjælland påkrævet, men vurderer, at der fortsat er behov for de beskrevne rammer under indlæggelse i psykiatrisk afdeling. Retslægerådet finder således herefter, at han kan henføres til den i straffelovens § 16, stk. 1, omhandlede personkreds. Såfremt han findes skyldig i det påsigtede, skal Retslægerådet, som mest formålstjenlig foranstaltning, til imødegåelse af en ikke ubetydelig risiko for fremtidig ligeartet kriminalitet, jf. samme lovs § 68, 2. pkt., anbefale dom til anbringelse i psykiatrisk afdeling.”

Forklaringer

Tiltalte og vidnerne Forurettede, Vidne 3 og Vidne 2 har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

Tiltalte har supplerende forklaret, at Forurettede kommunikerede med politiet, der snakkede inde i tiltaltes hoved. Nogle fra Aarhus Politi er racister, og Forurettede kunne ikke klare tiltaltes udseende. Han blev pint pga. sit udseende, og inde i hovedet blev han truet.

Forurettede kommunikerede inde i tiltaltes hoved. Det er ikke første gang, at han slås med typer som Forurettede. Med knyttet hånd slog han Forurettede to gange i hovedet, men ikke på kroppen. Slagene var ikke hårde, og han slog, fordi Forurettede truede ham inde i hans hoved. De befandt sig i fællesrummet. Herefter slog Forurettede ham tre – fire gange med knyttet hånd, mens de var i fælles-

rummet. Der var ingen, der faldt ned fra sofaen under episoden i fællesrummet. Da de efterfølgende kom ind på tiltaltes værelse, slog Forurettede ham igen tre – fem gange. Det var også knytnæveslag, og det var hårde slag.

Han har haft en maskine inde i sit hoved i 38 år. Det er politiet, der er skyldig i, at han var oppe at slås. I dag kan han ikke huske, om der var personale til stede under episoden. Der var nogen, der stoppede slagsmålet.

Forurettede har supplerende forklaret, at han den 14. marts 2022 stod op ved 05.30-6.00-tiden, og at han ventede i fællesrummet på, at han kunne komme ud at ryge. Tiltalte havde flere gange tidligere spurgt, om vidnet havde en kniv. Denne dag sagde tiltalte imidlertid ikke noget, inden han pludselig slog vidnet, der sad på sofaen. Slagene ramte over det hele, dvs. i ansigtet, på brystet, ribbenene og benene. Alle slagene var med knyttet hånd. Tiltalte stod op, mens vidnet sad ned. For at få tiltalte væk sagde han ”Stop! Stop!” og skubbede med hænderne mod tiltaltes bryst. Under episoden gled han ned på gulvet, fordi tiltalte slog ham. Tiltalte fortsatte med at slå. Vidne 2 og Vidne 3, der var ansat på stedet, kom til og tog fat i tiltalte, hvorefter vidnet rejste sig op. Efterfølgende var hans ansigt hævet, og han havde ondt i ribbenene. Lægen tilså ham.

Ca. ½ time efter episoden gik han ind på tiltaltes værelse, hvor tiltalte lå i sengen. For at få tiltalte smidt ud, hev han i tiltaltes ene ben, men der skete ikke noget. Han ville smide tiltalte ud, fordi han gav problemer. Personalet kom hurtigt til og tog vidnet væk fra tiltaltes værelse. På intet tidspunkt slog han tiltalte.

Forud for episoden var han og tiltalte gode venner. Tiltalte har også slået andre patienter. I tiden op til den 14. marts 2022 spurgte tiltalte flere gange efter en kniv, og det fortalte vidnet videre til personalet. Der var ikke tale om, at han provokerede tiltalte.

Vidne 3 har supplerende forklaret, at personalerummet, hvor han lagde sine ting, er på afdelingen. Kontoret er placeret med udsigt til fællesarealet, hvor der er en sofa, sofabord og TV. Rygealtanen ligger på den modsatte side af fællesarealet. Fra sofaen kan man se ud mod rygealtanen. Han nåede lidt ned ad gangen fra personalerummet, da han så tiltalte gå målrettet fra rygealtanen i retning mod sofaen. Tiltalte så formentlig ikke vidnet. Der var tumult, og der blev råbt noget, men han registrerede ikke hvad. Han så, at Forurettede blev slået på overkroppen, men i dag er han ikke sikker på, om Forurettede også blev

ramt i hovedet. Tiltalte stod bøjet ind over Forurettede og slog med knyttet hånd nogle gange, inden vidnet fik fat på tiltalte, og de kom ned på gulvet. Vidne 2 og Person 1 kom til og hjalp. Tiltalte bekræftede at være rolig, og at han selv kunne gå hen på sit værelse. Forurettede blev bedt om at gå på sit værelse. Det var synligt, at der var slået på Forurettede, men vidnet så ikke skaderne nærmere. Under episoden var der tumult fra både tiltalte og Forurettede, og vidnet er usikker på, om Forurettede blot skubbede tiltalte væk, eller om Forurettede også slog.

I forbindelse med episoden blev der sagt noget om hævn, og efterfølgende var der en situation, hvor han så Forurettede komme ”flyvende ” fra sin egen stue i retning mod tiltaltes stue. Om det var samme dag, kan han ikke længere erindre, men der var tale om en modreaktion. Personalet fulgte efter Forurettede, der slog på tiltalte, der lå i sengen. Selv så han ikke præcist, hvad der skete.

Vidne 2 har supplerende forklaret, at døren til kontoret formentlig stod åben, da hun hørte tumult fra fællesarealet. Da hun kom ud på gangen, så hun Vidne 3 lægge tiltalte ned på gulvet, og at Forurettede var på vej i retning mod sin stue. I dag erindrer hun ikke, om hun så, at tiltalte og Forurettede havde fat i hinanden. Hun fulgte med Forurettede, der var rystet, men også vred. En kollega overtog, da hendes vagt var slut. Hun blev maksimalt en halv time ekstra på arbejde, og hun er ikke bekendt med, om der senere samme dag var endnu en hændelse mellem tiltalte og Forurettede.

Landsrettens begrundelse og resultat

Skyldsspørgsmålet:

Der er om skyldsspørgsmålet afsagt

” K e n d e l s e:

Samtlige nævninger og dommere udtaler:

Tiltalte har forklaret, at der den 14. marts 2022 var en episode mellem ham og Forurettede, hvor de sloges, at det var tiltalte, der slog først, og at han slog Forurettede to gange i ansigtet med knyttet hånd.

Forurettede har forklaret, at tiltalte pludselig slog ham med knyttet hånd flere gange på kroppen og i ansigtet. Videre har Forurettede forklaret, at han ikke slog tiltalte i forbindelse med episoden, men skubbede for at få tiltalte til at stoppe. Forklaringen er understøttet af oplysningerne fra lægens undersøgelse af Forurettede og af de øvrige vidners forklaringer. Landsretten tiltræder derfor, at det er bevist, at tiltalte tildelte Forurettede flere slag i ansigtet og på kroppen med knyttet hånd. Der er under disse omstændigheder ikke grundlag for at henføre nogen del af slagene under straffelovens § 248.

Det tiltrædes derfor, at tiltalte er fundet skyldig i at have overtrådt straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 247, stk. 1.

Landsretten stadfæster herefter byrettens afgørelse af skyldsspørgsmålet.

T h i b e s t e m m e s:

Byrettens afgørelse af skyldsspørgsmålet stadfæstes. “

Sanktionsfastsættelse

Alle voterende udtaler:

Af de grunde, der er anført af byretten, tiltrædes det også efter bevisførelsen for landsretten, at tiltalte på gerningstidspunktet var utilregnelig på grund af sindssygdom eller en tilstand, der må sidestilles hermed, og at han derfor ikke straffes, jf. straffelovens § 16, stk. 1.

For at forebygge nye lovovertrædelser, og da mindre indgribende foranstaltninger ikke findes tilstrækkelige, skal tiltalte dømmes til anbringelse på psykiatrisk afdeling som påstået, jf. straffelovens § 68, 2. pkt.

Der fastsættes en længstetid for foranstaltningen på 5 år, jf. straffelovens § 68 a, stk. 1.

Det tiltrædes, at foranstaltningen ved dommen af 10. juni 2021 er ophævet, jf. princippet i straffelovens § 89 a, stk. 1, jf. § 72, stk. 1, og analogien af § 72, stk. 2, 1. pkt.

Udvisning

Tiltalte, der er somalisk statsborger, er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 247, stk. 1, og fundet straffri, fordi han på gerningstidspunktet var utilregnelig på grund af sindssygdom eller en tilstand, der må sidestilles hermed, og han er i stedet dømt til anbringelse på psykiatrisk afdeling med en længstetid på 5 år. Der er således hjemmel i den dagældende udlændingelovs § 24, nr. 1, jf. § 22, stk. 1, nr. 6, til at udvise tiltalte. Tiltalte skal herefter udvises af Danmark, medmindre det med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2. Som anført af byretten er spørgsmålet herefter, om udvisning vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Udvisning vil udgøre et indgreb i tiltaltes ret til privatliv, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, stk. 1, og kan derfor kun ske, hvis betingelserne i artikel 8, stk. 2, er opfyldt. Afgørende er således, om udvisning må anses for nødvendig til forebyggelse af uro eller forbrydelse, hvilket beror på en proportionalitetsvurdering.

Som anført af byretten fremgår de kriterier, der skal indgå i proportionalitetsvurderingen bl.a. af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 23. juni 2008 i sag 1638/03 (Maslov mod Østrig), og den vægt, der skal lægges på de enkelte kriterier, afhænger af den konkrete sags omstændigheder. Tiltalte har ikke etableret sin egen familie, og der skal derfor lægges vægt på karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet, varigheden af hans ophold i Danmark, den forløbne tid efter den begåede kriminalitet og tiltaltes adfærd i den-ne periode samt fastheden af sociale, kulturelle og familiemæssige bånd til Danmark og til statsborgerskabslandet.

Ved vurderingen af karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet skal det – som anført af byretten med henvisning til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 7. december 2021 i sag 57467/15 (Savran mod Danmark) – tages i betragtning, at den blev begået på et tidspunkt, hvor tiltalte var sindssyg. Tilsvarende fremgår af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 30. maj 2023 i sag 8757/20 (Azzaqui mod Holland).

Tiltalte er nu 38 år og har opholdt sig i Danmark, siden han var 10 år. Efter dommen af 10. juni 2021, hvor han blev dømt til anbringelse på psykiatrisk afdeling uden længstetid og udvist, har han dog ikke haft lovligt ophold i udvisningsbestemmelsernes forstand. Han må

anses for at have en stærk tilknytning til Danmark. Det er uvist, om han har familie i Somalia, hvor han ikke har været siden den tidlige barndom, og hans tilknytning til Somalia må antages at være begrænset.

Forholdet, der blev begået i 2022, var ikke planlagt, men udtryk for en spontan adfærd over for en patient, der også var indlagt på retspsykiatrisk sengeafsnit. Adfærden må anses for at være udslag af tiltaltes psykiske tilstand. Der er efterfølgende ændret i den medicinske behandling, og efter det oplyste må det lægges til grund, at der er sket en vis bedring og stabilisering i tiltaltes psykiske tilstand, og at han ikke siden har begået ny kriminalitet.

17 stemmer udtaler herefter:

Efter en samlet afvejning finder vi, at udvisning af tiltalte at være uproportional og dermed i strid med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Vi stemmer derfor for at frifinde tiltalte for påstanden om udvisning og tildele ham en advarsel om udvisning efter udlændingelovens § 24 b.

1 stemme udtaler:

Jeg finder, at udvisning af tiltalte med indrejseforbud i 6 år, ikke vil være uproportional, hvorfor jeg stemmer for at tage påstanden om udvisning til følge.

Efter stemmeflertallet frifindes tiltalte for påstanden om udvisning og tildeles en advarsel om udvisning efter udlændingelovens § 24 b. Dette berører ikke udvisningen med indrejseforbud i 12 år som bestemt ved ankedommen af 10. juni 2021.

Med de anførte ændringer stadfæstes byrettens dom.

Th i k e n d e s f o r r e t:

Tiltalte, skal anbringes på psykiatrisk afdeling.

Længstetiden for foranstaltningen fastsættes til 5 år.

Byrettens afgørelse om ophævelse af foranstaltningen idømt ved dom af 10. juni 2021 stadfæstes.

Tiltalte tildeles en advarsel om udvisning.

Byrettens afgørelse om sagsomkostninger stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Hanne Aagaard

Lisbeth Kjærgaard Lotte Katharine Lyst

(kst.)